

ΕΡΑΥΤΟΝΙΑΡ

Ποιο τραγούδι του Ντίλαν έκανε πρεμιέρα στην Ελλάδα;

Κάθε τραγούδι του Μπομπ Ντίλαν κρύβει και μία ιστορία. Εκατά από αυτές παρουσιάζονται στο βιβλίο «Bob Dylan - 100 τραγούδια» που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη

Μία νέα ελληνική έκδοση θυμίζει ιστορίες πίσω από 100 κομμάτια του ντιλανικού καταλόγου, λιγότερο ή περισσότερο γνωστά, ενώ μουσικοί και κριτικοί θυμούνται τον δικό τους τροβαδούρο

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΟΥΛΓΕΡΙΑΗ

Με τον έναν ή τον άλλον τρόπο τού ανήκει και το 2017. Δεν ήταν μόνο η απονομή του Νομπέλ Λογοτεχνίας τον περασμένο Οκτώβριο που έθεσε τους απανταχού θαυμαστές υπό την επίρεια του φαινομένου. Ούτε τα ήξεις αφήξεις με την εμφάνιση του Μεγάλου Μπομπ στην Ακαδημία, όπου τελικά έστειλε έναν λόγο περί Ομήρου, Μόμπι Ντικ και πλείστων όσων λογοτεχνικών αναφορών. Ούτε μόνο το τριπλό άλμπουμ «Triple Date», με το οποίο συνέχισε μέσα στη χρονιά τον φόρο τιμής στο μεγάλο αμερικανικό songbook. Ήταν και οι εκδόσεις που τροφοδοτήθηκαν από το ανανεωμένο ενδιαφέρον γύρω από τον bigger than life Ντίλαν. Για να είμαστε δίκαιοι, βέβαια, η κυκλοφορία της έκδοσης «Bob Dylan - 100 τραγούδια» (εκδ. Πατάκη) του δημοσιογράφου Βύρωνα Κριτζά ήταν περισσότερο μια ευτυχής συγκυρία παρά ακολούθημα της επικαιροποιημένης ντιλανομανίας.

Στο βιβλίο, από το οποίο επιλέξαμε χαρακτηριστικές ιστορίες παραθέτει ο Κριτζάς, δέκα άνθρωποι από τον χώρο της μουσικής και γράφουν για τον δικό τους Ντίλαν. Πρόκειται για τους: Διονύση Σαββόπουλο, Νίκο Πορτοκάλου, Πάνο Κατσιμίχα, Φοίβο Δεληβοριά, Γιάννη Αγγελάκα, Γιάννη Πετρίδη, Χάρη Συμβουλίδη, Αργύρη Ζήλο, Μάκη Μπλάτο, Κατερίνα Καφετζή (Kafka).

«Blowin' in the wind» (1962): «Ισχυρίζεται ότι το έγραψε μέσα σε δέκα λεπτά. Το ίδιο βράδυ, δηλαδή λίγες ώρες μετά, το παρουσίασε σε ένα κλαμπ του Γκρίνουιτς Βλάιτς και το κοινό ξέσπασε σε χειροκροτήματα...».

«Masters of war» (1963): «Γνωστός σαμποτέρ της κοινής αντίληψης, το 2001 ο Dylan εξήγησε στο USA Today πως το «Masters of war» δεν ήταν ακριβώς αντιπολεμικό τραγούδι - απλώς αποτυπώνει το γενικό κλίμα δυσαρέσκειας που υπήρχε στην Αμερική όταν το 1961, κατά την έξοδό του από την προεδρία, ο Dwight Eisenhower τόνισε την ανάγκη οικονομικής επένδυσης σε όπλα. Το κομμάτι βέβαια δεν αναφέρεται σε συγκεκριμένα περιστατικά, εξού και παραμένει διαχρονικό. Οι «άρχοντες του πολέμου» παρομοιάζονται με τον Ιούδα, κρύβονται πίσω από μάσκες και φοβίζουν τους ανθρώπους να φέρουν παιδιά στον κόσμο...».

«I don't believe you» (1964): «Ένα τραγούδι που θίγει εμμέσως πλην σαφώς το θέμα του one night stand και τη σύγχυση που προκαλεί. Λίγα χρόνια μετά την έκρηξη και επιβολή του rock and roll, η σεξουαλική απελευθέρωση αρχίζει να αντικατοπτρίζεται στα τραγούδια της εποχής. Οι αθώοι Beatles τραγουδούν «θέλω να σου κρατήσω το χέρι», οι «αλίπτες» Stones το πάνε ένα βήμα παραπέρα φωνάζοντας «ας περάσουμε τη νύχτα μαζί», ενώ ο Dylan φτάνει ως το επόμενο πρωί, βρίσκοντας τον εαυτό του αντιμέτωπο με την αδιαφορία μιας κοπέλας που, ενώ την προηγούμενη νύχτα κοιμήθηκε μαζί του, σήμερα «παριστάνει πως δεν το ξέρει».

«Desolation row» (1965): «Από πού κι ως πού παίζει ηλεκτρικό βιολί ο Einstein; Γιατί τσακώνονται στον πύργο του καπετάνιου ο T.S. Eliot και ο Ezra Pound; «Αν έβγαينا να τραγουδήσω το Desolation row πριν από πέντε χρόνια, μάλλον

θα με δολοφονούσαν" είχε πει ο Dylan στον μουσικοκριτικό Nat Hentoff τον Οκτώβριο του 1965. Στον Keith Richards, από την άλλη, είχε πει κάτι ακόμα πιο βαρύ: "Θα μπορούσα να είχα γράψει το Satisfaction, αλλά εσύ δεν θα μπορούσες να είχες γράψει αυτό".

«Tears of rage» (1975): «Να κι ένα τραγούδι που ακούστηκε για πρώτη φορά ζωντανά στην Ελλάδα. Ο Dylan το έπαιξε στην Πάτρα το 1989. Να πούμε με την ευκαιρία ότι ο άνθρωπός μας μέχρι στιγμής έχει επισκεφτεί τη χώρα μας για συναυλίες τέσσερις φορές. Η πρώτη ήταν το 1989, όπου έπαιξε στην Πάτρα και στο Παναθηναϊκό Στάδιο της Αθήνας, η δεύτερη το 1993, με δύο εμφανίσεις στο Θέα-

τρο Λυκαβηττού της Αθήνας, η τρίτη το 2010 στο Terra Vibe της Μαλακάσας και η τέταρτη επίσης στο Terra Vibe της Αθήνας, αλλά και στο λιμάνι Θεσσαλονίκης, το 2014».

«Jokerman» (1983): «Σε συνέντευξή του... ο ίδιος θα αποκρύψει το Jokerman λέγοντας πως πρόκειται για ένα από τα τραγούδια που του ξέφυγαν. Όπως αποκάλυψε, υπέστη πολλές αλλαγές μέχρι να φτάσει στην ολοκλήρωσή του, με αποτέλεσμα να χαθεί κάπου στην πορεία. Το τραγούδι όμως παίρνει αξία ακριβώς μέσα από την αδυναμία του να πατήσει σε συγκεκριμένο μουσικό και στιχουργικό θέμα, ως φωτογραφία ενός αληθινά ιδιόρρυθμου μυαλού».

Ethniko Stadio Patras, Greece

1. Most Likely You Go Your Way
2. Tears Of Rage
3. Masters Of War
4. Simple Twist Of Fate
5. Shelter From The Storm
6. Highway 61 Revisited
7. To Ramona
8. Blowin' In The Wind
9. Mr. Tambourine Man
10. Two Soldiers
11. Knockin' On Heaven's Door
12. Silvio
13. In The Garden
14. Like A Rolling Stone
15. Girl From The North Country
16. All Along The Watchtower

Το οπισθόφυλλο από bootleg CD της συναυλίας του Μπομπ Ντίλαν στην Πάτρα το 1989, όπου το «Tears of Rage» ακούστηκε για πρώτη φορά ζωντανά (δεύτερο στο set list)

Όταν ο Πάνος συνάντησε τον Μπομπ

ΤΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ του 1993 οι Πάνος και Χάρης Κατσιμίχας είχαν εκδώσει ήδη τέσσερις δίσκους. Η εταιρεία τους (Sony Music) τους ρώτησε αν ήθελαν να ανοίξουν δύο συναυλίες του Μπομπ Ντίλαν τον Ιούνιο στην Αθήνα με έναν όρο: να στείλουν μεταφρασμένα στα αγγλικά οκτώ τραγούδια για να εγκρίνει τους στίχους τους ο Ντίλαν. Μια Ελληνοαμερικανίδα μετέφρασε για λογαριασμό τους τον «Φάνη», τις «Προσωπικές οπτασίες», το «Υπόγειο», το «Για ένα κομμάτι ψωμί», τη «Μοναξιά του οκνοβόταν», τη «Σαντορίνη» κ.ά. Τα τραγούδια πέρασαν, αλλά ο Πάνος πήγε μόνος το στο sound check, επειδή ο Χάρης είχε ένα (όχι σοβαρό) τροχαίο ατύχημα

ερχόμενος από το Ναύπλιο στην Αθήνα. Ο Πάνος περιγράφει και τη γνωριμία του με τον Ντίλαν στο καμαρίνι του:

«Είχα μαζί μου ένα μικρό βιβλίο (τους «Προσανατολισμούς» του Οδυσσέα Ελύτη) και μια φουσαρμόνικα σολ ματζόρε, μάρκα Lee Oscar, γιατί ήξερα ότι ο Dylan παίζει μόνο με Hohner. Μπήκαμε στο καμαρίνι. Ο Dylan καθόταν σε μια καρέκλα, όχι σε καναπέ, είχε μπροστά του ένα μπλοκ και κάτι έγραφε. Παραδόξως, δεν ένιωθα καμία αμηχανία και του είπα κατευθείαν: «Με λένε Πάνο και είμαι το support για την αποψινή συναλία». Εβγαλα από τον φάκελο το βιβλίο και του είπα: Αυτός είναι ένας έλληνας ποιητής που

το '79 πήρε το Βραβείο Νομπέλ Λογοτεχνίας, και αυτή είναι μια Lee Oscar σολ ματζόρε φουσαρμόνικα και στη δίνω γιατί έχει πολύ bright ήχο. Πιστεύω ότι θα σου αρέσει. Είπε ένα ψιθυριστό ευχαριστώ και με ρώτησε πώς είναι ο αδερφός μου, πόση ώρα θα παίξω, αν αισθάνομαι καλά κι αν θέλω να το κάνω μόνος μου. Ξεφύλλισε το βιβλιαράκι, άνοιξε το κουτί και φύσηξε δυο τρεις νότες στη Lee Oscar. Μπροστά του είχε ένα κουρδιστήρι κιθάρας και δύο Hohner φουσαρμόνικες. Πήρε τη μία και μου την έδωσε. Τον ευχαρίστησα, μου ευχήθηκε καλή επιτυχία. Την έχω ακόμα αυτή τη φουσαρμόνικα, φυλαγμένη σαν κόρη οφθαλμού».